

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів дисертації Данищука Андрія Сергійовича на тему «Корекція порушень склепінчастого апарату стопи юних спортсменів, що спеціалізуються в таеквон-До», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Актуальність теми дослідження і отриманих результатів. Як відомо, склепінчастий апарат стопи відіграє важливу роль як у формуванні правильної постави у дітей, так і має значний вплив на функціонування всього опорно-рухового апарату, а відтак через сомато-вісцеральні рефлексії й на всі внутрішні органи. Саме це спонукає як науковців, так і практиків ретельно відстежувати процеси пов'язані з формуванням склепінчастого апарату стопи на різних етапах росту і розвитку організму, виявляти вплив різних факторів, ті чи інші відхилення та здійснювати їх корекцію з використанням фізичних і спортивних вправ.

Дослідження, які проведені в останнє десятиріччя проф. В.О.Кашубою і представниками його наукової школи засвідчили, що в Україні кількість порушень склепінчастого апарату стопи у дітей зросла на 30%. В ортопедії виділяють цілу низку причин, які призводять до появи і розвитку плоскостопості (генетично детермінована внаслідок спадкової слабкості зв'язок, м'язів і гомілковостопного суглобу, неправильної топографії таранної кістки, неврологічні недуги, які викликають м'язову слабкість, травми в ділянці гомілковостопного суглоба, неправильне харчування з дефіцитом фосфору і кальцію та недостатністю вітаміну D, носіння неправильно підбраного взуття). Але сьогодні найбільш поширеною причиною функціональної плоскостопості є гіпокінезія та відсутність відповідних до віку дитини фізичних навантажень.

При розробці технологій корекції функціональної плоскостопості представники різних наукових шкіл використовують спеціальні фізичні вправи, народні рухливі ігри, плавання, спортивні танці, карате, айкідо, футбол тощо. Назагал програми корекції плоскостопості побудовані за загальним принципом і мало відрізняються від загальноприйнятого плану побудови і підбору засобів і методів для лікування дітей з порушеннями склепінчастого апарату стопи. З огляду на це є потреба теоретичного обґрунтування та розробки нових, позитивно спрямованих, психоемоційно насичених профілактично-корекційних програм, призначених, у першу чергу, для дітей молодшого шкільного віку, які залучені до занять різними видами спорту.

Таеквон-До є одним з видів спортивної діяльності, який дозволяє ефективно впливати на структурно-функціональний стан нижніх кінцівок і особливо зв'язково-м'язовий апарат стопи, яка є кінцевою ланкою завершення ударних прийомів. З огляду на це важливо дати оцінку впливу прийомів цього виду спорту на розвиток м'язів міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки і стопи за допомогою електронейроміографічних досліджень.

Такі дослідження малочислені, мають фрагментарний характер і вимагають узагальнення з метою надати їм наукового обґрунтування для

можливості застосування фізичних вправ таеквон-до як ефективного механізму у програмах корекції міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки при порушеннях склепінчастого апарату стопи у юних спортсменів-таеквондистів 7–11-ти років.

Все викладене вище визначає актуальність і вибір теми дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» відповідно до комплексної теми на період з 01.07.2017 до 30.07.2022 рр. «Використання немедикаментозних засобів і природних факторів для покращення фізичного розвитку, функціональної і фізичної підготовленості організму» (номер державної реєстрації 0117U001745). Роль автора (як співвиконавця) полягала у розробці та експериментальному обґрунтуванні комплексної програми корекції стопи юних спортсменів 7–8-ми років з порушеннями САС, які спеціалізуються в таеквон-До І.Т.Ф.

Наукова новизна одержаних дисертантом результатів

Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що:

- вперше обґрунтовано та розроблено комплексну програму корекції порушень склепінчастого апарату стопи спортсменів-таеквондистів 7–8-ти років, які спеціалізуються в таеквон-До І.Т.Ф., яка передбачає мету, завдання, педагогічні умови її реалізації, підготовчий, основний і заключний етапи, форми і засоби, методи і методичні прийоми та критерії ефективності;
- уперше на основі плантографічних, електронейроміографічних, фотометричних та міотонометричних досліджень отримано кількісні дані щодо структури та біомеханічних властивостей склепінчастого апарату стопи спортсменів-таеквондистів (7–11 років);
- отримано нові дані про кількісні та якісні зміни у силовій витривалості скелетних м'язів міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки юних спортсменів-таеквондистів в процесі застосування комплексної програми корекції;
- отримано нові дані про особливості моторики юних спортсменів 7–11-ти років із порушеннями склепінчастого апарату стопи при зниженні резервних можливостей м'язів, що входять до складу відповідних міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки;
- розширено та доповнено інформацію про порушення склепінчастого апарату стопи спортсменів віком 7–11-ти років;
- підтверджено дані про ефективний вплив засобів таеквон-До І.Т.Ф. на стан міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки спортсменів 7–11-ти років із порушеннями склепінчастого апарату стопи;
- набули подальшого розвитку зміст, форми, методи і методичні прийоми, принципи корекції порушень склепінчастого апарату стопи юних спортсменів.

Особистий внесок здобувача. Всі результати дослідження отримані особисто автором. Обсяг особистого внеску у роботах, опублікованих у співавторстві, зазначений у списку опублікованих праць.

Ступінь достовірності результатів дослідження. Обґрунтованість і достовірність одержаних дисертантом результатів забезпечена опрацюванням ним численних наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів з досліджуваної проблематики, законодавчих та нормативних актів України, постанов Кабінету Міністрів України, монографічних праць та наукових публікацій, результати особистих аналітичних узагальнень автора, а також комплексним застосуванням методів наукового пізнання, серед яких – аналіз та узагальнення даних сучасних закордонних та вітчизняних джерел; метод моделювання; інструментальні методи (плантографія, електронейроміографія, фотометрія, міотонометрія, антропометрія); педагогічні (спостереження, тестування рухових здібностей, педагогічний експеримент). Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені у дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечено значним обсягом дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичної обробки даних. Підтвердженням обґрунтованості результатів дослідження є їх апробація на науково-практичних конференціях, публікації в наукових фахових виданнях.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблена комплексна програма корекції порушень склепінчастого апарату стопи юних спортсменів 7–8-ми років, які спеціалізуються в таеквон-До І.Т.Ф., що дозволяє покращити структурно-функціональний стан м'язів міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки, які відповідають за її стан; дає можливість підвищити якість надання допомоги та пришвидшити період реконвалесценції юних спортсменів із порушеннями склепінчастого апарату стопи різного ступеня важкості.

Це підтверджується актами впровадження результатів наукових досліджень у навчально-тренувальний процес Івано-Франківської обласної дитячо-юнацької спортивної школи, ГО Всеукраїнське об'єднання «Асоціація спортсменів таеквон-до І.Т.Ф.» в Дніпропетровській області (м. Дніпро), ГО Всеукраїнське об'єднання «Асоціація спортсменів таеквон-до І.Т.Ф.» в місті Івано-Франківську.

Експериментальна комплексна програма корекції САС засобами таеквон-До І.Т.Ф. може бути використана під час оздоровчих заходів у групах здоров'я, факультативних і самостійних занять з фізичної підготовки в різних закладах освіти.

Матеріали дисертаційного дослідження прислужаться під час пропаганди та впровадження здорового способу життя серед окремих категорій громадян, консультування з проблем здоров'я та корекції склепінчастого апарату стопи, у процесі підготовки спецкурсів і семінарів щодо означеної проблеми для

викладачів і студентів профільних факультетів закладів вищої освіти.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях.

За темою дисертації опубліковано 13 наукових праць, у тому числі 3 статті – у наукових фахових виданнях України, 2 – у закордонних виданнях (Польща), 4 із них є одноосібними, 8 праць наукового та науково-методичного характеру в інших наукових виданнях.

Список публікацій Данищука А.С. за темою дисертації

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Данищук АТ. Вплив міо-фасціальних кінематичних ланцюгів гомілки на розвиток ПСАС у дітей 7-14 років. *Здоров'я, спорт, реабілітація*. 2019;2: 28–35. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

2. Данищук АТ. Особливості підтримки стійкості вертикального положення тіла юних дітей з ПСАС, які займаються таеквон-до. Луцьк, *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2019; 4: 31–36. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

3. Данищук АТ. Електрофізіологічне дослідження міофасціальних ланцюгів при ПСАС у юних дітей таеквон-до. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура*. 2019;4: 23–26. Фахове видання України.

Наукові праці, опубліковані в зарубіжних наукових періодичних виданнях

1. Данищук Андрій, Іванишин Ірина. Програма корекції порушень склепінчастого апарату стопи юних спортсменів, що спеціалізуються в таеквон-до. *Knowledge, Education, Law, Management*, 2020; 2(30):473-485. Наукове періодичне видання Польщі. *Особистий внесок здобувача полягає в аналізі результатів дослідження та інтерпретації отриманих даних.*

2. Danyshchuk Andrii, Ivanyshyn Iryna. Effectiveness of a program of the comprehensive correction of foot arch disorders in young athletes aged 7-8 years specialised in taekwon-Do I.T.F. *Journal of Education, Health and Sport*. 2020;11(1):400-411. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.12775/JEHS.2021.11.01.040>. *Особистий внесок здобувача полягає в аналізі результатів дослідження та інтерпретації отриманих даних.*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Данищук АТ, Гриневич РЙ, Попель СЛ. Електроміографічне обґрунтування методики функціонального біоуправління при тренуванні м'язів гомілки у юних спортсменів з порушенням склепінчастого апарату стопи, які займаються таеквон-до. В: *Технології збереження здоров'я, реабілітація і фізична терапія*: Мат-ли XII Міжнародної конференції присвяченої пам'яті професора В.П. Зайцева: зб. Статей; Харків – Торунь, 07 листопада 2019 р. 2019:67–71. *Особистий внесок здобувача полягає в аналізі результатів дослідження та інтерпретації отриманих даних.*

2. Данищук АТ. Стан склепінчастого апарату стопи спортсменів таеквон-до 7–14 років з порушенням САС. В: *Проблеми, досягнення та перспективи розвитку медико-біологічних і спортивних наук*: Мат-ли IV Міжнародної науково-практичної конференції з міжнародною участю: зб. статей; Миколаїв, 17–19 жовтня 2019. Миколаїв, 2019.

3. Данищук АТ. Стан міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки при ПСАС у юних дітей таеквон-до за даними електрофізіологічного дослідження. В: *Фізичне виховання, спорт та фізична реабілітація: проблеми і перспективи розвитку*: Мат-ли міжнародної науково-практичної конференції; м. Київ, 8-9 листопада 2019 року; Київ: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2019: 70–74.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

1. Данищук АТ. Стабілометричні показники рівноваги у дітей 7–14 років з різним станом склепінчастого апарату стопи. *Спортивна медицина і фізична реабілітація*. 2019;2: 23–25. Фахове видання України.

2. Данищук АТ. Ефективність технології фізичної терапії ПСАС в юних спортсменів різного віку засобами таеквон-до. *Здоров'я, спорт, реабілітація*. 2019;4: 28–35. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

3. Наконечна С, Данищук А, Баскевич О, Попель С. Порушення постави і силова витривалість м'язів тулуба студентів 17–19 років. В: *Фізична культура і спорт: досвід та перспективи*: мат-ли II міжнар. наук.-практ. конф.: зб. стат.; м. Чернівці, 4-5 квітня 2019 року / за редакцією Я.Б. Зорія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019:39–41. *Особистий внесок здобувача полягає в аналізі результатів дослідження та інтерпретації отриманих даних.*

4. Данищук АТ, Дума ЗВ. Комплекс вправ у фізичній реабілітації при пошкодженнях гомілковостопного суглоба та таранної, п'яткової і плесневих кісток. А.п. на твір № 85565 від 08.02.2019 р. *Особистий внесок здобувача полягає в розробці комплексу вправ для реабілітації при пошкодженнях гомілковостопного суглоба та таранної кістки, аналізі фактичного матеріалу та оформленні авторського права, співавтора – в розробці комплексу вправ для реабілітації при пошкодженнях п'яткової і плесневих кісток.*

5. Danyshchuk AT. Features of supporting the stability of the postural control of young taekwon-do sportsmen with flat-footedness. *CPQ Orthopaedics*. 2019; 3(4): 1–8.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Данищука Андрія Сергійовича на тему «Корекція порушень склепінчастого апарату стопи юних спортсменів, що спеціалізуються в таеквон-до» є завершеним науковим дослідженням, виконаним дисертантом особисто, а отримані результати свідчать про достатній рівень наукової підготовки автора. Ним зроблено значний внесок у вирішення питань, які мають важливе значення для науки про фізичну культуру і спорт. Робота містить обґрунтовані й достовірні висновки і пропозиції. За змістом та оформленням вона відповідає встановленим вимогам.

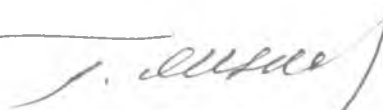
Представлена дисертаційна робота відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт та вимогам пп. 9, 10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Під час виконання дисертації Данищук А.С. дотримувався принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

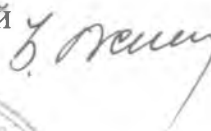
Дисертація Данищука Андрія Сергійовича на тему «Корекція порушень склепінчастого апарату стопи юних спортсменів, що спеціалізуються в таеквон-до» рекомендується до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Рецензенти:

Доктор біологічних наук, професор
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

Б.М. Мицкан

Доктор медичних наук, доцент ДВНЗ
«Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

З.В. Остап'як

22.04.2021 р.

